

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ	สังกัด
1. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ชูนม พรมหชาติแก้ว	ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. รองศาสตราจารย์ ทนตแพทย์หญิงอัญชลี คุษฎีพรรณ	ภาควิชาทันตกรรมชุมชน คณะทันต- แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์สุวัฒน์ จริยาเลิศศักดิ์	ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. นายแพทย์สมศักดิ์ ธรรมธิตวิวัฒน์	ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศรี บัหมพันธ์	ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประไพศรี ช่อนกลิ่น	ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชไมพร ทวีศรี	ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ภาคผนวก ข.

ประวัติชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ประวัติชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง

แม้จะเป็นเผ่าที่แต่เดิมอาศัยอยู่ตามลุ่มแม่น้ำเหลือง และเกิดทำสงครามกับจีน จึงค่อยๆ อพยพสู่ประเทศเวียดนาม ลาวและไทยในที่สุด ชาวเขาเผ่าม้งกระจายตัวอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ของประเทศ และจังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่ชาวเขาเผ่าม้งมีมากที่สุด แม้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ แม้วน้ำเงิน (แม้วดำ) และแม้วขาว โดยมีภาษาและเครื่องแต่งกายที่ต่างกัน

สังคมการปกครอง แม้วเรียกตัวเองว่า ม้ง (Hmong) และปัจจุบันทางราชการ พยายามจะให้คนทั่วไปเปลี่ยนการเรียกแม้วมาเป็นม้งแทน เพราะพวกเขาชอบใจที่จะให้เรียกเช่นนั้น ม้งไม่มีหัวหน้าสูงสุดประจำหมู่บ้าน แต่ม้งมีระบบนับถืออาวุโสอย่างเคร่งครัด ในการตัดสินเรื่องต่างๆ จะถือเสียงข้างมากเป็นหลัก และผู้มีสิทธิออกเสียงจะได้แก่ผู้ชายที่เป็นผู้ใหญ่ ผู้หญิงและเด็ก ไม่มีสิทธิ หัวหน้าหมู่บ้านที่มาจากการเลือกตั้งมีหน้าที่ติดต่อกับภายนอกตัดสินคดีครอบครัว ฯลฯ แต่หัวหน้าหมู่บ้านมักจะถูกควบคุมโดยผู้อาวุโส

ศาสนา ชาวม้งจะนับถือผี หมอผียังมีบทบาทสำคัญในการทำพิธีกรรมต่างๆ รวมทั้งการรักษาโรคร้ายไข้เจ็บด้วย หมอผีที่มีความสามารถมากๆ อาจมีบทบาทในการปกครองด้วย

เศรษฐกิจและการเกษตร ม้งจะมีฐานะเศรษฐกิจดีกว่าชาวเขาเผ่าอื่นๆ เนื่องจากม้งมีความสามารถ ออกทน และการเกษตรจะทำแบบการทำไร่เลื่อนลอยโดยการโค่นถางป่าและเผาเพื่อเพาะปลูกพืชจนเมื่อดินหมดความสมบูรณ์จึงอพยพไปที่แห่งใหม่

พืชหลักที่สำคัญของม้งคือ ข้าว ข้าวโพดและฝิ่น จะปลูกแบบหมุนเวียนกันไป ฝิ่นปลูกเพื่อขาย และใช้เอง ข้าวใช้บริโภค ข้าวโพดใช้เลี้ยงสัตว์และบริโภคบ้างยามขาดแคลน ม้งยังมีความสามารถในการทอผ้าดิบ การย้อมผ้า ลายปัก การทำเครื่องเงิน การตีเหล็ก การทำอาวุธปืน และการทำกระดาษใช้เอง โดยทำจากเยื่อไม้ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากจีน

ที่อยู่อาศัยและสภาพหมู่บ้าน มังนิยมตั้งบ้านเรือนอยู่บนยอดสุดของภูเขา ถ้าภูเขามีสันราบพอที่จะตั้งบนยอดเขาทั้งหมู่บ้าน แต่ถ้าที่ราบไม่พอก็จะกระจายลงมาตามพื้นที่ลาดของสันเขา ระดับความสูงในการตั้งหมู่บ้านมีตั้งแต่สูงเกินกว่า 3,000 ฟุต ลงมาจนถึงระดับพื้นราบ ขนาดของหมู่บ้านโดยเฉลี่ยมีประมาณ 20-30 หลังคาเรือน ลักษณะของหมู่บ้านเป็นเรือนไม้ปลูกคร่อมลงบนดินที่หุบแน่น บ้านมักไม่มีหน้าต่างเพื่อป้องกันอากาศหนาวเย็น บ้านจะตั้งหันหน้าไปตามลาดเขา และจะอยู่ใกล้ๆ กับแหล่งน้ำเพื่อสะดวกในการไปตักน้ำ และต่อรางไม้ไผ่ลงมาในหมู่บ้าน

ลักษณะนิสัย มีความอดสาหัสขยันแข็งขัน รักอิสระ เปิดเผยและซื่อสัตย์ ฉลาด ก้าวร้าว ภายใต้อาณัติเฉพาะรักษาหน้า

วัฒนธรรมประเพณี มังมีระบบนับถืออาวุโสอย่างเคร่งครัด ในครอบครัวชายเป็นใหญ่กว่าหญิง การแต่งงานนิยมแต่งงานในเผ่าและห้ามแต่งงานกันระหว่างสกุลเดียวกัน หญิงและชายสามารถมีเพศสัมพันธ์กันก่อนแต่งงานได้ เมื่อแต่งงานแล้วฝ่ายหญิงจะไปอยู่บ้านฝ่ายชาย และใช้สกุลของฝ่ายชาย มังมีเครื่องดนตรีหลายชนิด เช่น แคน ห้อย ชลุ่ม ลักษณะการเต้นรำมีปรากฏเฉพาะผู้ชายรวมทั้งการพ้อนรำ และการรำคาบ จะมีการโยนลูกบอลฝ่าระหว่างหนุ่มสาว และการเล่นลูกข้างในวันปีใหม่

ค่านิยมอย่างหนึ่งคือการมีบุตรมาก เนื่องจากสังคมแม้ยังใช้เทคนิคการเกษตรแบบใช้แรงงานคนเป็นสำคัญ การมีบุตรมากหมายถึงมีแรงงานมาก การมีแรงงานมาก หมายถึงเพาะปลูกได้มากและได้ผลผลิตมาก ผู้ที่มีลูกหลานมาก สถานภาพทางสังคมก็จะถูกยกยับขึ้นโดยปริยาย ประกอบกับแรงงานที่มีเหลือเฟือ จะทำให้เขาเพิ่มพูนสถานภาพทางเศรษฐกิจให้มั่นคงมากขึ้น และกลับไม่ช่วยส่งเสริมสถานภาพทางสังคมอีกทางหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตามค่านิยมประการนี้เริ่มมีการปรับเปลี่ยนไปบ้างในบางพื้นที่ที่มีการเน้นงานวางแผนครอบครัวกันอย่างมาก มีชาวบ้านหลายรายเริ่มรับเทคนิควิธีการคุมกำเนิดแบบต่างๆ กันแล้ว แต่นั่นมักจะเป็นเพราะผู้รับบริการมีบุตรมากพอแล้ว หรือมีปัญหาในการคลอดบุตรในระยะหลังๆ จึงหันมาหาการคุมกำเนิด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ข้อมูลบ้านแม่หนองทอย

1) ภูมิหลัง

ตั้งได้กล่าววบางตอนในรายงานฉบับที่ 1 และ 2 ว่า บ้านแม่หนองทอย ประวัติแรกเริ่มมีเพียง 5 ครัวเรือน อพยพมาจากอำเภอสะเมิงและแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2486 ต่อมาปี พ.ศ. 2488 มีแม่จากอำเภอสะเมิง เชียงดาว แม่แจ่ม และฝาง ย้ายเข้ามาสมทบประมาณ 70 หลังคาเรือน จากนั้นมาก็มีการอพยพไม่มา จนในปัจจุบันแยกออกเป็น 2 หมู่บ้าน มีจำนวน 96 หลังคาเรือน ประชากรรวมทั้งสิ้น 1,094 คน

ลักษณะที่ตั้งและเขตการปกครอง บ้านแม่หนองทอยเป็นแม่หลายตั้งอยู่ที่หมู่บ้านหมู่ที่ 7 ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอแม่ริม มีทางเข้าจากถนนสายแม่ริม-สะเมิง ระหว่าง ก.ม.ที่ 14-15 (บ้านโป่งแยง) เลี้ยวเข้าไปทางด้านขวามือประมาณ 7 กิโลเมตร (หมู่บ้านหนองทอยเก่า) และประมาณ 10 ก.ม. (หมู่บ้านหนองทอยใหม่หรือบ้านใหม่ผาร่มเย็น)

สภาพภูมิอากาศ

บ้านแม่หนองทอยตั้งอยู่บนภูเขาสูงประมาณ 1,200 เมตรจากระดับน้ำทะเล มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 23.8°ซ มีอุณหภูมิต่ำสุด 4°ซ และสูงสุด 35.0°ซ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 1,500 มม. ดินมีสภาพความเป็นกรดระหว่าง 5-6.5 มีอินทรีย์วัตถุ 3-5 % โดยปกติมีธาตุฟอสฟอรัสต่ำระหว่าง 3-20 ppm. มีโปแตสเซียมโดยเฉลี่ย 100 ppm.

All rights reserved

สภาพเศรษฐกิจ

ชาวเขาโครงการหลวงหนองหอยมีรายได้จากการเกษตรเป็นหลัก ปลูกข้าวและข้าวโพด พืชไม้ผลที่ทำรายได้สูงได้แก่ข้าวพันธุ์พื้นเมือง ลิ้นจี่เพิ่งจะมีการเริ่มปลูกกัน พืชเงินสดที่นิยมปลูกกัน มากได้แก่พวกผักต่างๆ เช่น มันฝรั่ง, กะหล่ำปลี, แครอท, ผักกาดขาวปลี, กระเทียมต้น, ผักทาง หงษ์ เป็นต้น ผืนเป็นพืชที่ทำรายได้สูง สุกรและไก่เลี้ยงไว้เพื่อใช้ในพิธีทางศาสนา มีเลี้ยงไว้เพื่อ ใช้งาน มีรายได้ต่อหลังคาเรือน ดังนี้ รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนในปี 2530 เพิ่มมากกว่าในปี 28/ 29 หมู่บ้านหนองหอยเก่า 4.9 เท่า หนองหอยใหม่ 1.6 เท่า และแม่แม่วิ 21.8 เท่า

หมู่บ้านแม่	รายได้ต่อครัวเรือน (บาท)		
	26/27	28/29	2530
หนองหอย (เก่า)	4,356	9,942	48,480
หนองหอย (ใหม่)	10,779	17,131	27,390
แม่ชี	-	1,306	28,461

สภาพสังคม

ในหมู่บ้านหนองหอยเก่ามีโรงเรียนสังกัด สปจ.เชียงใหม่ สอนถึงระดับ ป.6 มีผู้ใหญ่ บ้านได้รับแต่งตั้ง เป็นชาวแม่ มีคณะกรรมการบริหารหมู่บ้าน 2 หมู่บ้าน รวม 17 คน มีธนาคาร ข้าว 1 แห่ง ธนาคารยา 2 แห่ง ชาวเขาส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ แต่ขณะเดียวกันยังนับถือผี อยู่ด้วย และมีนับถือศาสนาคริสต์อยู่บ้าง หรือประมาณ 1.2 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด

กิจการพัฒนา

หน่วยงานต่างๆ ที่เข้าไปดำเนินงานในหมู่บ้านแม่หนองหอยคือปี 2502 หน่วยปฏิบัติการ ของตำรวจตระเวนชายแดนได้เข้าไปสร้างความสัมพันธ์ให้การศึกษาและรักษาความปลอดภัย ปี 2512 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จหมู่บ้านแห่งนี้ และมีพระราชดำริว่าควรจะมีการส่งเสริมอาชีพในด้านการเกษตรไปด้วย จากนั้นได้มีหน่วยงานต่างๆ เช่นกรมป่าไม้ กรมกสิกรรม

(สมัยนั้น) เข้าไปดำเนินงาน ต่อมาปี 2514 กรมประชาสงเคราะห์ได้จัดตั้งหน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา เข้าไปประจำหมู่บ้านเพื่อทำการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ

ในปี 2515 มีหน่วยราชการหลายแห่งเข้าไปร่วมดำเนินงาน ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมอนามัย และคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต่อมาปี 2519 หน่วยงานต่างๆ ได้ลดกิจกรรมลง จึงเหลือเพียงกรมป่าไม้และกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งปฏิบัติงานตามปกติ

ต่อมาในปี 2527 องค์อำนวยการโครงการหลวง มจ.ภคเดช รัชนี้ ทรงเห็นว่าหมู่บ้านหนองหอยได้แบ่งแยกออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ บ้านหนองหอยเก่า(เดิม) และบ้านหนองหอยใหม่ มีประชากรเพิ่มมากขึ้น และมีการปลูกฝิ่นมากขึ้นทั้งที่อยู่ใกล้ตัวเมืองมาก จึงทรงเห็นสมควรที่โครงการหลวงจำเป็นต้องเข้าไปมีบทบาทเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ดังกล่าว ดังนั้นในเดือนสิงหาคม 2527 จึงทรงมอบหมายให้ นายยุทธพงศ์ คำอุคม นักวิชาการเกษตร สำนักงานบริหารโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขั้นสูง ทำหน้าที่ผู้ประสานงานโครงการหลวงหนองหอย

2) หมู่บ้านในความรับผิดชอบของโครงการฯ

โครงการหลวงหนองหอยตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 4 และ หมู่ที่ 7 ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีหมู่บ้านในความรับผิดชอบคือ บ้านหนองหอยเก่า บ้านหนองหอยใหม่ แม่ชี และปางไฮ

ด้านการปกครอง บ้านหนองหอยเก่า มีผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 เป็นแม่ัว และบ้านปางไฮมีผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 เป็นคนไทย มีโรงเรียนเจ้าแม่อุปถัมภ์ 2 สอนถึงระดับ ป.6 ณ บ้านหนองหอยเก่า และโรงเรียนบ้านปางไฮสอนถึง ป.6 ณ บ้านปางไฮ

ในหมู่บ้านโครงการมีถนนเริ่มจากบ้านโป่งแยง ตำบลแม่แรม โดยแยกจากถนนสายแม่ริม-สะเมิง ระหว่าง ก.ม.ที่ 14-15 เลี้ยวขวาไป 7 ก.ม. ถึงหมู่บ้านหนองหอยเก่า จากหมู่บ้านหนองหอยเก่าไปบ้านหนองหอยใหม่ 3 ก.ม. จากหมู่บ้านหนองหอยใหม่ไปบ้านแม่ชีประมาณ 6 ก.ม. จากบ้านแม่ชีไปบ้านปางไฮประมาณ 2 ก.ม. รวมเป็นระยะทางทั้งหมด 18 ก.ม.

จากบ้านปางไฮ สามารถเดินทางไปตามถนนลูกรังไม่ทางบ้านปางป่าคา เป็นลักษณะวงแหวนออกถนนสายแม่ริม-สะเมิงได้

เนื่องจากถนนสายโป่งแยง-หนองหอย เป็นถนนดินธรรมดาซึ่งชาวบ้านหนองหอยได้ร่วมสละแรงขุดถนนสายนี้ด้วยแรงงานทั้งสิ้นตั้งแต่ปี 2516 เป็นต้นมา จนสามารถให้ยวดยานเดินทางไปมาได้ จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงทำพิธีเปิดและทรงขับรถยนต์พระที่นั่งขึ้นเป็นคันแรกด้วยพระองค์เอง นับเป็นการทรงทำพิธีเปิดถนนแห่งนี้เป็นสายที่สองหลังจากเคยทรงทำพิธีเปิดถนนสายมิตรภาพ เมื่อราว 20 กว่าปีก่อน

3) พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระเทพรัตนสุภา และเจ้าฟ้าทูลฉัตรจุฬารัตน์วลัยลักษณ์ ได้เสด็จเยี่ยมพสกนิกร โครงการหลวงหนองหอยเก่าและหนองหอยใหม่ บ้านแม่ชิ และปางไฮ เมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2528 ได้ทรงรับสั่งให้หน่วยราชการต่างๆ ปรับปรุงระบบน้ำ เพื่อการเกษตร ปรับปรุงพื้นที่ทำกิน ปรับปรุงถนนหนทาง ตลอดจนพัฒนาให้เป็นเขตท่องเที่ยว กำหนดสถานที่ให้ราษฎรนำผลผลิตจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวในบริเวณนั้นด้วย

จากพระราชดำริดังกล่าวข้างต้น ทางโครงการหลวงหนองหอยจึงได้ทำการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงถนนสายดังกล่าว ได้แก่ หน่วยเครื่องจักรกลของโครงการจัดการลุ่มน้ำแม่สา กรมป่าไม้ได้ช่วยปรับปรุงเส้นทางดังกล่าวให้ดีขึ้น แต่พอถึงฤดูฝนสภาพเส้นทางดังกล่าวก็อยู่ในสภาพใช้การลำบาก จึงทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณในการซ่อมแซมทุกๆ ปี ดังนั้นโครงการหลวงจึงเห็นว่าน่าจะได้ทำการลาดยางถนนดังกล่าวเป็นจุดที่มีความยากลำบากเท่านั้น

ดังนั้นในปลายปี 2528 โครงการหลวงได้ติดต่อกับทางอำเภอแม่ริมและจังหวัด ตลอดจนชาวบ้านหนองหอยเอง เพื่อดำเนินโครงการดังกล่าวนี้ จากนั้นทางอำเภอแม่ริมได้ขอให้ทางสำนักงาน รพช.เชียงใหม่ ส่งเจ้าหน้าที่เข้าสำรวจจุดที่สำคัญดังกล่าวเป็นระยะทางรวม 3 กม. และประเมินค่าใช้จ่ายเป็นเงินสูงถึง 1.2 ล้านบาท ต่อมาทางอำเภอได้เสนอข้อมูลดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ได้พิจารณางบประมาณ แต่เนื่องจากงบประมาณดังกล่าวสูงมากทางจังหวัดไม่สามารถจะจัดสรรงบประมาณให้ได้

ตั้งนั้นองค์อำนวยการโครงการหลวง มจ.ภค.เขต ราชัน ได้ทำหนังสือลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2529 ถึงสมาคมหนังสือพิมพ์ภาคเหนือแห่งประเทศไทยและสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพภาคเหนือ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ให้ช่วยรณรงค์ทางงบประมาณในการปรับเส้นทางดังกล่าวเท่าที่จะดำเนินการได้ ตั้งนั้น สมาคมทั้งสองจึงได้ร่วมการจัดการแข่งขันกอล์ฟการกุศลขึ้น เรียกว่า กอล์ฟ " โครงการหลวง " ณ สนามกอล์ฟลานนา เชียงใหม่ ในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2529 โดยได้รับพระราชทานถ้วย 3 ใบจากสมเด็จพระราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนสุภา และเจ้าฟ้าหญิงจุฬารัตน์วลัยลักษณ์ จากการจัดการแข่งขันกอล์ฟครั้งนี้ทางสมาคมทั้ง 2 โดยการนำของ นายบรรจบ ลิมจรรณู นายกสมาคมหนังสือพิมพ์ภาคเหนือ และนางวรรณิ จิตติเดชารักษ์ นายกสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพภาคเหนือ ได้ร่วมกันมอบเงินจำนวน 280,000 บาท ให้กับโครงการหลวงเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2530 และในวันดังกล่าว นายเซ่ง แซ่ย่าง ผู้ใหญ่บ้านได้มอบเงินสมทบอีก 36,000 บาท ตั้งนั้นการดำเนินงานครั้งนี้ โครงการหลวงจึงมีเงินที่จะดำเนินการอยู่รวมทั้งสิ้น 316,000 บาท

4) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรโดยแนะนำพืชเศรษฐกิจใหม่ๆ เพื่อทดแทนการทำไร่เลื่อนลอย และการปลูกฝิ่น
2. เพื่อทำการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ และต้นน้ำลำธาร ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น
3. เพื่อยกสภาพฐานะความเป็นอยู่ของชาวเขาให้ดีขึ้น หักเหยมคนไทยพื้นราบ
4. เพื่อพัฒนาสังคมของชาวเขาให้มีความสำนึกเป็นคนไทย ยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

5) หน่วยงานที่สนับสนุนงานโครงการหลวงหนองหอย

กรมประชาสัมพันธ์	ทำการสำรวจพื้นที่ทำกินของชาวเขาทั้ง 4 หมู่บ้าน และทำหน้าที่ดำเนินการและประสานงาน โครงการหลวงหนองหอย
กรมชลประทาน	ทำการก่อสร้างระบบน้ำเพื่อการเกษตรและบริโภค ในหมู่บ้านหนองหอยใหม่
กรมพัฒนาที่ดิน	ทำการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมพื้นที่ประมาณ 200 ไร่
กรมป่าไม้	ทำการปลูกป่าไม้ในที่ลาดชัน และสนับสนุนเครื่องจักรกลในการปรับปรุงเส้นทางในโครงการ
คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ปี 2529 ทำการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิตพืชผักเมืองหนาว โดยได้รับการสนับสนุนค่านงบประมาณจากกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ ฯ
สำนักงานการพลังงานแห่งชาติ	ทำการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ณ บัรณปางไฮ
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	ทำการเดินสายไฟฟ้าแรงสูงจากเมืองแยง ถึงบ้านหนองหอยเก่าและเดินไฟฟ้าแรงต่ำ ในหมู่บ้านหนองหอยเก่าและใหม่ในลักษณะไฟฟ้าพัฒนาการ
สมาคมหนังสือพิมพ์ภาคเหนือแห่งประเทศไทย ร่วมกับสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพภาคเหนือ ในพระบรมราชินูปถัมภ์	ได้รณรงค์หาเงินทุนสมทบปรับปรุงถนนลาดยาง บ้านเมืองแยง หนองหอย เป็นเงินประมาณ 285,000 บาท
คณะพยาบาลอาสาสมัครจาก โรงพยาบาล มหาราชนครเชียงใหม่	ทำการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาตนเองขึ้น สาธารณสุขมูลฐานในหมู่บ้านของโครงการ
คณะกรรมการประสานงานโครงการหลวงหนองหอย อำเภอมะริม	ทำการแก้ไขปัญหาคั่วไหม้ในหมู่บ้านของโครงการ

Narcotics Assistance Unit, U.S.A. ได้ให้ความช่วยเหลือเมื่อกลางปี 2530 เป็นเงิน
จำนวน 1.3 ล้านบาท
สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษ ประจำประเทศไทย ทำการสนับสนุนการก่อสร้างโรงเรียนพลาสติก
เพื่อปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูงแก่เกษตรกรจำนวน
30 โรง

6) กิจกรรมที่ได้ดำเนินการในรอบปี 2530

งานส่งเสริมด้านการเกษตร

1. พืชผัก โครงการหลวงหนองหอยได้นำพืชผักจำนวนมากกว่า 10 กว่าชนิด
ให้ชาวเขาในหมู่บ้านปลูกตลอดทั้งปี ได้แก่ กะหล่ำปลี แครอท หางหงษ์ บวยเหล็ก ผักกาดหอมหัว
มันฝรั่ง กระเทียมต้น หอมญี่ปุ่น บีที แรดิช ฯลฯ เป็นต้น โดยมีชาวเขาเข้ารับการส่งเสริมเป็น
จำนวน 162 ราย มีรายได้ที่ชาวเขาขายผ่านตลาดโครงการหลวงในรอบปี 2530 เป็นเงิน 1
ล้านบาทเศษ พืชผักที่ชาวเขาขายให้แก่ตลาดภายนอกโครงการหลวง ได้แก่ กะหล่ำปลี แครอท
หางหงษ์ มันฝรั่ง เป็นมูลค่าประมาณ 4 ล้านบาทเศษ

ในการส่งเสริมพืชผักให้ชาวเขา ในพื้นที่เป็นพืชทดแทนพื้นที่การปลูกฝิ่นเป็นจำนวน
มาก ซึ่งจากการสำรวจและประมาณการแล้วพบว่า สามารถทดแทนพื้นที่ที่เคยใช้ปลูกฝิ่นถึง 800
ไร่

2. ไม้ผล โครงการหลวงหนองหอยได้พิจารณาไม้ผลหลายชนิดที่มีความเป็นไปได้
ได้ โดยได้เคยส่งเสริมและเผยแพร่แก่ชาวเขาในปีก่อนมาแล้ว ได้แก่ กาแฟ บัวผ้อ พลับ ทุเรียน
เสาวรส ฯลฯ ในการส่งเสริมไม้ผลนี้ถือได้ว่า เป็นโครงการระยะยาวที่ชาวเขาจะได้รับประโยชน์
และถือได้ว่าเป็นพืชยืนต้นที่สามารถอนุรักษ์ป่า ดิน และน้ำได้ดีที่สุด แม้ว่าไม้ผลหลายชนิดจะให้ผล
ในระยะยาว แต่ท้องถิ่นเมืองที่ชาวบ้านปลูกอยู่แล้วสามารถติดตาม เลียบกิ่ง จากพันธุ์ดี ลูกโต รสชาติ
หวาน และมีราคาสูง สามารถให้ผลตอบแทนได้ในปีถัดไป

งานพัฒนาด้านการศึกษา

ในพื้นที่โครงการหลวงหนองหอย มีโรงเรียนสอนถึงระดับประถมปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ที่บ้านหนองหอยเก่าและโรงเรียนบ้านปางไฮ ส่วนที่บ้านหนองหอยใหม่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ซึ่งการดำเนินงานส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนจาก นายชูชาติ กัลมาพิจิตร เป็นค้ำจ้ำงครูช่วยสอน จำนวน 1 คน และค่าอาหารกลางวันบางส่วน ฝ่ายพัฒนาการศึกษาและสังคมของโครงการหลวงได้เข้าร่วมประสานและช่วยเหลือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนที่บ้านหนองหอยใหม่ดังนี้

- จัดหาอาหารเสริมให้เด็กฯ ด้วยการส่งแป้งนมถั่วเหลืองให้แทนนมช้หวานทุกเดือนๆ ละ 10 ถุง
- จัดหาอุปกรณ์ ซ่อมแซมปรับปรุงอาคารเรียนใหม่
- ประสานกับศูนย์ฯ หนองหอย จัดหาโต๊ะ-เก้าอี้ สำหรับครูและนักเรียนเพิ่มเติม
- สร้างห้องน้ำ-ห้องส้วมสำหรับเด็ก-นักเรียน โดยได้รับการสนับสนุนการเงินจากกลุ่มประชาอาสาเพื่อสนับสนุนโครงการหลวง 2,000 บาท
- ติดต่อขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ในการโอนศูนย์ฯ เด็กเล็กก่อนวัยเรียนให้เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติหากมีนักเรียนครบตามจำนวนที่กำหนด และครูที่มีวุฒิการศึกษาที่ครบถ้วน

งานพัฒนาด้านสาธารณสุข

โครงการหลวงหนองหอย ได้รับความร่วมมือจากคณะพยาบาลอาสาสมัครจากโรงพยาบาลมหาสารคามเชียงใหม่ จัดตั้งโครงการสนับสนุนการพัฒนาตนเองขั้นสาธารณสุขมูลฐานขึ้น ตั้งแต่ปี 2528 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เพื่อช่วยเหลือการพัฒนาทางด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และพัฒนาจิตใจ
- เพื่อตรวจรักษาโรคเบื้องต้น และให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวให้ถูกต้องกับโรคที่เป็นอยู่

โครงการหลวงหนองหอย

ผลการดำเนินงานประจำปี 2530

การใช้ที่ดิน ค่าลงทุน รายได้ รายจ่าย และเงินออมของหมู่บ้านหนองหอยเก่า หนองหอยใหม่
แม่ชี่ และปางไฮ

รายการ	หนองหอยเก่า	หนองหอยใหม่	แม่ชี่-ปางไฮ
1. ประชากร			
1.1 หลังคาเรือนรวม	53 หลังคาเรือน	67 หลังคาเรือน	47 หลังคาเรือน
167 หลัง	44 แม่	61 แม่	12 แม่
	4 ลีซอ	1 เข้าว	1 กะเหรี่ยง
	5 คนเมือง	1 คนเมือง	34 คนเมือง
		4 จีนฮ่อ	
1.2 จำนวนคน รวม	481 คน	613 คน	272 คน
1,366 คน	9.6 แม่	9.8 แม่	8.0 แม่
จำนวนคน/หลังคา	7.3 ลีซอ	5.0 เข้าว	4.0 กะเหรี่ยง
เรือน	6.2 คนเมือง	1.0 คนเมือง	5.1 คนเมือง
		2.8 จีนฮ่อ	
2. เนื้อที่ดินเพาะปลูก(ไร่)			
รวม 2,200 ไร่			
แม่	1,191 ไร่	631 ไร่	117 ไร่
คนเมือง	-	-	260 ไร่
ต่อหลังคาเรือน 13.2 ไร่			
แม่	22.5 ไร่	9.4 ไร่	9.8 ไร่
คนเมือง	-	-	7.6 ไร่

รายการ	หนองทอยเก่า	หนองทอยใหม่	แม่ชี-ปางไธ
2.1 เนื้อที่ดินปลูกข้าวไร่ รวม 208 ไร่			
ข้าวไร่-แม่ัว(จำนวนราย)	36 ไร่(11 ราย)	97 ไร่(30 ราย)	53 ไร่(10 ราย)
-คนเมือง(จำนวน ราย)	-	-	22 ไร่(13 ราย)
ต่อครัวเรือน(เฉพาะผู้ปลูก ข้าวไร่)			
1 ครัวเรือนแม่ัวปลูก ข้าวไร่ (ไร่)	3.3 ไร่	3.2 ไร่	4.4 ไร่
1 ครัวเรือนคนเมือง ปลูกข้าวไร่ (ไร่)	-	-	1.7 ไร่
2.2 เนื้อที่ดินปลูกพืชไร่ รวม 926 ไร่			
เนื้อที่ดินปลูกพืชไร่แม่ัว(ราย)	766 ไร่(28 ราย)	118 ไร่(36 ราย)	22 ไร่(8 ราย)
เนื้อที่ดินปลูกพืชไร่ คนเมือง (ราย)	-	-	31 ไร่(13 ราย)
1 ครัวเรือนแม่ัวปลูก พืชไร่ (ไร่)	7 ไร่	3.3 ไร่	2.8 ไร่
1 ครัวเรือนคนเมือง ปลูกพืชไร่ (ไร่)	-	-	2.4 ไร่
2.3 เนื้อที่ดินปลูกพืชผักฯ รวม 653 ไร่			
เนื้อที่ดินปลูกพืชผักฯ แม่ัว (ราย)	305 ไร่(51 ราย)	272 ไร่(62 ราย)	41 ไร่(12 ราย)
เนื้อที่ดินปลูกพืชผักฯ คนเมือง (ราย)	-	-	35 ไร่(23 ราย)
1 ครัวเรือนแม่ัวปลูก พืชผัก (ไร่)	6 ไร่	4.4 ไร่	3.4 ไร่

รายการ	หนองหอยเก่า	หนองหอยใหม่	แม่ขี้-ปางไฮ
1 คริวเรือนคนเมือง ปลูกพืชผัก (ไร่)	-	-	1.5 ไร่
2.4 เนื้อที่ดินปลูกพืชสวน รวม 225 ไร่			
เนื้อที่ดินปลูกพืชสวน แม่ (ราย)	63 ไร่ (14 ราย)	136 ไร่ (45 ราย)	1 ไร่ (1 ราย)
เนื้อที่ดินปลูกพืชสวน คนเมือง (ราย)	-	-	25 ไร่ (6 ราย)
1 คริวเรือนแม่ปลูก พืชสวน (ไร่)	4.5 ไร่	3.0 ไร่	1 ไร่ (1 ราย)
1 คริวเรือนคนเมือง ปลูกพืชสวน (ไร่)	-	-	4.2 ไร่

รายการ	เก่า	ใหม่	แม่-แม่ขี้	คนเมือง-ปางไฮ
3 รายได้รวม 5,426,513 บาท -	2,569,446	1,835,100	341,532	680,435
รายได้ต่อครัวเรือน 32,494 บาท *	48,480	27,390	28,461	20,013
รายได้ต่อคน 3,973 บาท	5,342	2,994	3,633	3,911
4 ค่าลงทุนการผลิตรวม 108,925 บาท	278,839	258,126	50,784	121,176
(13%)	(11%)	(14%)	(15%)	(18%)
ค่าลงทุนการผลิตต่อครัว เรือน 4,245 บาท	5,261	3,835	4,232	3,564
ค่าลงทุนการผลิตต่อคน 519 บาท	580	421	45	105

รายการ	เก่า	ใหม่	แม่ัว-แม่ชี	คนเมือง-ปางไฮ
5 ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน รวม 2,700,455 บาท (50%)	1,809,020 (70%)	656,310 (36%)	51,500 (15%)	183,625 (27%)
ค่าใช้จ่ายต่อครัวเรือน 16,170 บาท	34,132	9,796	4,296	5,401
ค่าใช้จ่ายต่อกัน 1,977 บาท	3,761	1,071	548	1,055
6 เงินออมรวม 2,017,133 บาท (37%)	481,587 (19%)	920,664 (50%)	239,248 (70%)	375,634 (55%)
เงินออมต่อครัวเรือน 12,079*	9,087	13,741	19,937	11,048
เงินออมต่อกัน 1,477 บาท	1,001	1,502	2,545	2,159

* การพัฒนาเศรษฐกิจชาวเขาของโครงการอื่นๆ รวมทั้งโครงการไทย - ต่างประเทศสามารถ
ทำรายได้ให้แก่ชาวเขาต่อครัวเรือนปีละ 2,650 บาท ในขณะที่เดียวกันมีหนี้สิน 2,390 บาท
(สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี รายงาน การสำรวจความต้องการและปัญหา
เศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา พ.ศ. 2526 หน้า 30 และ 34)

การใช้ที่ดิน ค่าลงทุน รายได้ รายจ่ายและเงินออมของครัวเรือนที่ผลิต พืชผัก + พืชอื่น

ลำดับ	รายการ	เก่า	ใหม่	แล้ว	คนเมือง
1	ครัวเรือนที่ผลิตพืชอื่นและพืชผัก จำนวนครัวเรือน 79 ครัวเรือน	26 (273 คน)	30 (282 คน)	10 (85 คน)	13 (66 คน)
2	เนื้อที่ดินที่ผลิตพืชอื่นและพืชผักรวม 1,094 ไร่ ค่าเฉลี่ยการใช้ที่ดินต่อ ครัวเรือน 12.1 ไร่	22 ไร่	8 ไร่	10.7 ไร่	7.6 ไร่
3	ค่าใช้จ่ายฯ รายได้และเงินออมต่อ ครัวเรือน				
3.1	ค่าใช้จ่ายพันธุ์พืชไม้ ฯลฯ ต่อครัว เรือน 4,230 บาท (16%)	6,472 (19%)	3,747 (14%)	4,243 (14%)	2,459 (18%)
3.2	ค่าเฉลี่ยจากการจำหน่ายผลิตผล ต่อครัวเรือน 25,715 (100%)	33,401	26,553	29,353	13,551
3.3	ค่าเฉลี่ยการใช้จ่ายต่อครัวเรือน 12,074 บาท (47%)	29,058	10,797	4,480	3,962
3.4	ค่าเฉลี่ยของเงินออมต่อครัวเรือน 9,140 บาท (37%)	-2,129 (-6%)	12,009 (45%)	20,630 (71%)	7,130 (53%)

จากการแรงงานผู้ผลิตพืชผักและพืชอื่น ๆ ที่มีหนี้สิน พบว่ามีผู้ปลูกดินเป็นพืชอื่น ๆ หมู่บ้าน
หนองหอยเก่ารวม 17 ครัวเรือน ร้อยละ 76 ของจำนวนผู้ปลูกดินทั้งหมด มีหนี้สินถัวเฉลี่ยครัว
เรือนละ 18,156 บาท (พิสัย 807 - 63,493 บาท)

All rights reserved

ผู้ผลิตพืชผักและทำนาคำในหมู่บ้านเดียวกันนี้รวม 8 ครัวเรือน รัยยะ 62.5 ของจำนวน
ผู้ทำนาคำมีพื้นที่เฉลี่ยครัวเรือนละ 25,907 บาท (พิสัย 3,200 - 45,810 บาท)

ข้อที่น่าสังเกตอันสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การทำไร่ข้าว ซึ่งต้องใช้พื้นที่มากกว่า นั้น หมู่
บ้านที่ตั้งใกล้สถานีโครงการหลวงมักจะปลูกข้าวไร่น้อยลง และมักจะมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นในหมู่บ้าน
แม้ที่อยู่ห่างออกไป ดังจะเห็นได้จากข้อมูลเปรียบเทียบดังต่อไปนี้

หนองหอยเก่ามี 53 ครัวเรือน ปลูกข้าวไร่เพียง 11 ครัวเรือน หรือ 21%

หนองหอยใหม่มี 67 ครัวเรือน ปลูกข้าวไร่ 31 ครัวเรือน หรือ 46 %

แม่แมชี-ปางไฮ 12 ครัวเรือน ปลูกข้าวไร่ 10 ครัวเรือน หรือ 83 %

ข้อเปรียบเทียบนี้อาจชี้ให้เห็นว่า ชาวเขาที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ห่างจากสถานีมากเพียงใดย่อมจะปลูกข้าวไร่
เพื่อความมั่นใจในการอยู่รอดมากขึ้น

สถิติในลำดับที่ 1 และ 2 ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างประชากรและการใช้ประ-
โยชน์ที่ดินผลิตพืชผักและพืชอื่น ๆ ต่อหนึ่งครัวเรือนชาวเขาเผ่าดังต่อไปนี้

หนองหอยเก่า   ถั่วเฉลี่ยครัวเรือนหนึ่งมี 10.5 คน ใช้ที่ดิน 22.0 ไร่

หนองหอยใหม่   "   9.4 คน   "   8.0 ไร่

แม่แมชี-ปางไฮ   "   8.5 คน   "   10.7 ไร่

ถั่วเฉลี่ย 1 ครัวเรือน   9.5 คน   "   13.6 ไร่

การใช้ที่ดิน ค่าลงทุน รายได้ รายจ่ายและเงินออมของครัวเรือนที่ผลิตเฉพาะพืชผัก

ลำดับ	รายการ	เก่า	ใหม่	แมชี	ปางไฮ
1.	ครัวเรือนที่ผลิตเฉพาะพืชผักจำนวน ครัวเรือนรวม 59	25 (177 คน)	32 (293 คน)	2 (9 คน)	-
2.	เนื้อที่ดินที่ผลิตเฉพาะพืชผักรวม 315 ไร่ ค่าเฉลี่ยการใช้ที่ดินต่อครัวเรือน 5.2 ไร่	6.1 ไร่	4.8 ไร่	4.5 ไร่	-

ลำดับ	รายการ	เก่า	ใหม่	แม่ชี	บางไฮ
3.	ค่าใช้จ่ายฯ รายได้เงินออมต่อ ครัวเรือน				
3.1	ค่าใช้จ่ายพันธุ์พืช บัญ ฯลฯ ค่าเฉลี่ย 5,828 บาท (19%)	8,928 (23%)	4,383 (15%)	4,173 (17%)	-
3.2	ค่าเฉลี่ยจากการจำหน่ายพืชผักต่อ ครัวเรือน 30,851 บาท (100%)	39,421	29,134	24,000	-
3.3	ค่าเฉลี่ยการใช้จ่ายในครัวเรือน 13,866 บาท (45%)	28,545 (72%)	9,703 (33%)	3,350 (14%)	
3.4	ค่าเฉลี่ยของเงินออมต่อครัวเรือน 11,157 บาท (36%)	1,948 (5%)	15,045 (52%)	16,478 (69%)	-

สถิติในลำดับที่ 1 และ 2 ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างประชากรและการใช้ที่ดินผลิต
เฉพาะพืชผักเพื่อจำหน่ายต่อครัวเรือนชาวเขาเผ่าแม้วดังต่อไปนี้

หนองหอยเก่า	ถั่วเฉลี่ยครัวเรือนหนึ่งมี	7.0 คน	ใช้ที่ดิน	6.1 ไร่
หนองหอยใหม่	"	9.2 คน	"	4.8 ไร่
แม้วแม่ชี-บางไฮ	"	4.5 คน	"	4.5 ไร่
	ถั่วเฉลี่ย 1 ครัวเรือน	6.9 คน	"	5.2 ไร่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

7) ผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา

จากการพัฒนาทุกๆ ด้าน ชาวเขาเผ่าแม้วได้รับผลประโยชน์ทางด้านการพัฒนาและจิตใจ จากโครงการหลวงเป็นอย่างดี ทำให้มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตั้งแต่เรื่องถนนหนทาง การสัญจรไปมา เรื่องไฟฟ้า ระบบน้ำ ทำให้ชาวเขาในพื้นที่โครงการหลวงหนองหอยมีความสำคัญในความเป็นคนไทยเพิ่มขึ้น และลดพื้นที่การปลูกฝิ่นเป็นจำนวนมาก

ในด้านงานพัฒนาการเกษตรนั้น โครงการหลวงหนองหอยได้ทำการสนับสนุนงานด้านนี้ อย่างจริงจัง จนมีผลกระทบทำให้ชาวเขาได้รับรายได้เพิ่มขึ้น ได้แก่ การผลิตพืชผักเมืองหนาว การผลิตพืชผัก พืชไร่ ไม้ตัดดอกและไม้ผลเมืองหนาว ได้ส่งผลประโยชน์ต่อชาวเขาหนองหอยใหม่ หนองหอยเก่า แม้วบ้านแม่ธิ และชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงอีกสองหมู่บ้านในปลายปี 2529 จากการรวบรวมข้อมูลรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตเหล่านี้ พบว่ามีเงินสดเข้าหมู่บ้านรวมทั้งสิ้นล้านบาท เงินสดที่เหลือเป็นรายได้ของสถานีผลิตพืชผักเมืองหนาวสำรองโครงการหลวง และผลประโยชน์ที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ ชาวเขาผู้ผลิตพืชเหล่านี้นำผลผลิตส่งโครงการ และได้รับเงินสดกลับค่าหัวละ 2 ครั้ง

ผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา สรุปได้ดังนี้

- การผลิตฝิ่น ในปี 2527-28 ชาวเขาหมู่บ้านหนองหอยเก่าและใหม่ปลูกฝิ่นรวม 78 ราย ใช้พื้นที่ 320 ไร่ ปี 2528/29 มีผู้ผลิตรวม 37 ราย ใช้พื้นที่ 31 ไร่ และปี 2530/31 มี 46 ราย ใช้พื้นที่ 32.11 ไร่ (หนองหอยเก่าครัวเรือนละ 0.67 ไร่ และหนองหอยใหม่ ครัวเรือนละ 0.81 ไร่)

- ได้รับการฝึกอบรม มีความรู้ ความชำนาญในการผลิต ขยายพันธุ์ การบำรุงรักษาในการผลิตพืชต่างๆ และการตลาดจากโครงการหลวง ผลผลิตของเขาจะได้รับความสะดวกด้วยการจำหน่ายให้แก่พ่อค้ารับซื้อโดยตรง หรือจะให้โครงการหลวงรับไป แต่โดยส่วนรวมแล้วชาวเขาจะส่งให้โครงการหลวงเป็นผู้จำหน่ายให้

All rights reserved

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้รับการสัมภาษณ์

1. ชื่อ.....นามสกุล.....

2. ที่อยู่.....

3. อายุ.....ปี

4. นับถือศาสนา

1 พุทธ2 พุทธ-ผี3 คริสต์4 ผี5 อื่นๆ ระบุ.....

5. อาชีพ

1 ทำไร่ ทำสวน2 ค้าขาย3 อื่นๆ ระบุ.....

6. ทำสวน / ทำไร่ จำนวน.....ไร่

7. รายได้ครอบครัว.....บาท ต่อปี

8. รายได้ที่ได้รับ

1 ไม่พอใช้2 พอใช้3 เหลือเก็บ

9. สถานภาพการสมรส

- 1 คู่
 2 หม้าย
 3 หย่า
 4 แยกกันอยู่กับสาม

10. ท่านอยู่กับสามีนาน.....ปี

11. การศึกษา

- 1 ไม่ได้เรียนหนังสือ
 2 เรียนหนังสือ จบชั้น.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

1. จำนวนบุตรที่มีอยู่.....คน

ชาย.....คน

หญิง.....คน

2. บุตรคนสุดท้ายอายุ.....ปี.....เดือน

3. ท่านต้องการมีบุตร.....คน

4. ขณะนี้ท่านตั้งครรภ์หรือไม่

- 1 กำลังตั้งครรภ์
 2 ไม่ได้ตั้งครรภ์

5. ท่านเคยใช้วิธีคุมกำเนิดหรือไม่

- 1 เคยใช้และปัจจุบันยังใช้อยู่ (ให้ถามข้อ 6-8 และข้อ 10-13)
 2 เคยใช้แต่ปัจจุบันไม่ใช่ (ให้ถามข้อ 9-13)
 3 ไม่เคย (ให้ถามข้อ 14)

6. ถ้าเคยใช้ ท่านใช้วิธีคุมกำเนิดวิธี (ข้อนี้ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1 ยาเม็ดคุมกำเนิด
- 2 ยาฉีตคุมกำเนิด
- 3 ห่วงอนามัย
- 4 หมันหญิง
- 5 อื่นๆ ระบุ.....

7. ปัจจุบันท่านใช้วิธีคุมกำเนิดชนิดใด

- 1 ยาเม็ดคุมกำเนิด
- 2 ยาฉีตคุมกำเนิด
- 3 ห่วงอนามัย
- 4 หมันหญิง
- 5 อื่นๆ ระบุ.....

8. เหตุผลที่ท่านคุมกำเนิด

- 1 รอระยะเวลาการมีบุตรที่เหมาะสม
- 2 ได้จำนวนบุตรตามต้องการแล้ว
- 3 อื่นๆ ระบุ.....

9. เหตุผลที่ท่านเลิกคุมกำเนิด

- 1 ต้องการบุตรเพิ่ม
- 2 รอเพศบุตร
- 3 ใช้วิธีคุมกำเนิดแล้วแพ้
- 4 ต้องการแรงงาน
- 5 อื่นๆ ระบุ.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

10. ท่านรู้จักและได้รับความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดจากที่ใด

- 1 เพื่อน
- 2 สถานีอนามัย/แหล่งบริการของรัฐ
- 3 โทรทัศน์
- 4 วิทยุ
- 5 โรงเรียน
- 6 อื่นๆ ระบุ.....

11. ขณะที่ท่านไปรับบริการคุมกำเนิดที่ (ข้อนี้ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1 สถานีอนามัย
- 2 โรงพยาบาล
- 3 คลินิก
- 4 อื่นๆ ระบุ.....

12. สถานที่ให้บริการการคุมกำเนิดให้ความรู้และความสะดวกอย่างไร

- 1 ดีมาก
- 2 พอใช้
- 3 น้อย

13. ขณะที่ท่านคุมกำเนิดอยู่ หากมีอาการคลื่นไส้ อาเจียนอย่างรุนแรง ปวดศีรษะมาก มีเลือดออกทางช่องคลอดมาก ท่านจะทำอย่างไร

- 1 พบแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- 2 อยู่ตามปกติ ปล่อยให้หายเอง
- 3 รับประทานวิธีคุมกำเนิด
- 4 หายารับประทานเอง
- 5 อื่นๆ ระบุ.....

14. เหตุผลที่ท่านไม่คุมกำเนิด

- 1 ต้องการบุตรเพิ่ม
- 2 รอเพศบุตร
- 3 ไม่รู้จักวิธีคุมกำเนิด
- 4 รู้จักแต่ไม่กล้าใช้กลัวมีผลเสียต่อร่างกาย
- 5 อายกใช้แต่สามีไม่ให้ใช้
- 6 ต้องการแรงงาน
- 7 อื่นๆ ระบุ.....

15. สามีท่านใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่

- 1 ใช่
- 2 ไม่ใช่

16. ท่านคิดว่าเมื่อมีบุตรตามต้องการแล้วท่านจะเลือกใช้วิธีคุมกำเนิดแบบไหน

- 1 ไม่คุมกำเนิด
- 2 ทำหมัน
- 3 ยาเม็ดคุมกำเนิด
- 4 ยาฉีดคุมกำเนิด
- 5 อื่นๆ ระบุ.....

17. ท่านคิดจะทำหมันหรือไม่

- 1 ทำ
- 2 ไม่ทำ

ลิขสิทธิ์ © มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

9. ขณะที่ยังลูกตัวขนมถ้าใช้ยาฉีดคุมกำเนิดจะทำให้ไขมันมีน้อยลง
10. ยาฉีดคุมกำเนิดมีชนิดทุก 2 เดือน หรือ 3 เดือน
11. ผู้หญิงที่มีก้อนเนื้องอกที่เต้านม ไม่ควรฉีดยาคุมกำเนิด
12. การฉีดยาคุมกำเนิดในครั้งแรก เริ่มฉีดเวลาใดก็ได้
13. ผู้หญิงที่ใช้ยาฉีดคุมกำเนิดอาจจะมีอาการขาดประจำเดือน (ระดู) ได้
14. ท่านฉีดยาคุมกำเนิดเข็มแรกในวันนั้น สามารถคุมกำเนิดได้ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป
15. การคุมกำเนิดมีประโยชน์คือ สามารถเลือกมีบุตรได้ตามเวลาที่ต้องการ

ถูก	ผิด

คะแนนรวม

--	--

การมีความรู้

--

1 ใช่

2 ไม่ใช่

ประวัติการศึกษา

ชื่อ นางสาว ธรทิพย์ พรหมชาติแก้ว

วัน เดือน ปีเกิด วันที่ 25 พฤศจิกายน 2508

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีการศึกษา
ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาปีที่ 3	โรงเรียนคาราวินาลัย เชียงใหม่	2523
ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาปีที่ 6	โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย เชียงใหม่	2526
วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาล ศาสตร์)	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ	2530

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานถึงปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2531 - 2533

พยาบาลประจำการแผนกสูติกรรม-นรีเวช โรงพยาบาล
มหาราชนครเชียงใหม่

ปี พ.ศ. 2533 - ปัจจุบัน

พยาบาล 3 ประจำภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved